

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΦΑΚΕΛΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ - ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ

«Πώς μπορούν να εκμεταλλευτούν την κρίση οι μηχανικοί»

■ Άγγελος Αγγελίδης - Αλεξάνδρα Γούτα

Μπορεί τα εγχώρια και διεθνή μέσα να εστιάζουν στο χρέος και το έλλειμμα, όταν ξεμπλέκουν το κουβάρι των «greek statistics», αλλά υπάρχει ένας άλλος δείκτης, που πολλοί παραβλέπουν (αν και σχετίζεται άμεσα με τα παραπάνω), ο οποίος όμως αποτυπώνει ακριβώς τη φύση του ελληνικού προβλήματος: η Ελλάδα κατατάσσεται τελευταία στην Ευρώπη στη σχέση της μεταποίησης ως ποσοστού επί του ΑΕΠ (20%).

Αυτό –σε συνδυασμό με τα στοιχεία για τις εξαγωγές– σημαίνει με απλά λόγια ότι δεν παράγουμε. Ότι έχουμε στερήσει χιλιάδες μηχανικούς και άλλους επιστήμονες από το φυσικό πεδίο δράσης τους. Ότι δεν δημιουργούμε υπεραξία, αλλά περιοριζόμαστε στο ρόλο του μεταπράτη, του μεταπωλητή αυτού που παράγουν οι άλλοι, οι Γερμανοί, οι Γάλλοι, οι Αμερικανοί, οι Κινέζοι εργαζόμενοι.

Προφανώς τα παραπάνω είναι πλέον ευρέως γνωστά, αλλά γεγονός είναι ότι δείχνουν το δρόμο για την –έστω επώδυνη και ψυχοφθόρα– ανάκαμψη. Ήρθε η ώρα της παραγωγής υπεραξίας στην Ελλάδα: στον αγροτικό τομέα, τον τουρισμό, τη βιομηχανία, την τεχνολογία, τις μεταφορές, τις κατασκευές.

Τα καλά νέα είναι ότι, όταν η χώρα καταφέρει επιτέλους να βγάλει το κεφάλι από το νερό, οι μηχανικοί –οι οποίοι σίγουρα θα έχουν βοηθήσει προς αυτή την κατεύθυνση– θα είναι από τους πρώτους που θα αναπνεύσουν. Λόγω της φύσης του αντικειμένου τους.

Στο τρίτο μέρος του φακέλου «Οικονομική κρίση», που άνοιξε σε προηγούμενα φύλλα του «Τ», η συντακτική ομάδα επικοινωνήσε με επιστήμονες και ζήτησε τη γνώμη τους. Πώς μπορούν να εκμεταλλευτούν την κρίση οι μηχανικοί; Οι πολύ ενδιαφέρουσες απαντήσεις τους ακολουθούν:

ΚΩΣΤΑΣ ΣΟΥΡΤΙΚΟΣ

Πολιτικός Μηχανικός, πρώην αντιπρόεδρος του ΤΕΕ/ΤΚΜ
Τα επόμενα χρόνια είναι κρίσιμα για το μέλλον των Μηχανικών

- Η κρίση που περνά η χώρα είναι πρώτα κοινωνική και μετά οικονομική
- Το θετικό για τους Μηχανικούς είναι ότι, εάν η χώρα καταφέρει να ξεπεράσει το σκόπελο

των 1 – 2 επόμενων χρόνων και αρχίσει η ανάκαμψη της οικονομίας και η ανάπτυξη, θα είναι από τους πρώτους που θα βρουν πεδίο δραστηριότητας, λόγω της φύσης του αντικειμένου τους.

- Η ανάπτυξη θα ακολουθήσει νέες κατευθύνσεις, όπου η γνώση και η εμπειρία των Ελλήνων Μηχανικών είναι, αριθμητικά, περιορισμένες.

- Το κύριο βάρος, όμως, πέφτει στους φορείς των Μηχανικών και, ιδίως, στο ΤΕΕ

Υποθέτοντας, ότι η σημασία της ερώτησης είναι “ποια χρήσιμα για το μέλλον τους συμπεράσματα μπορούν να συναγάγουν οι Μηχανικοί από την οικονομική κρίση;” απαντώ ως εξής:

Κατ’ αρχήν οι Μηχανικοί πρέπει να αντιληφθούν ότι η κρίση που περνά η χώρα είναι πρώτα κοινωνική και μετά οικονομική. Και, επομένως, όπως όλοι οι έλληνες πολίτες, πρέπει να συμβάλουν στην αναδόμηση της κοινωνίας. Ότι η χώρα μας δεν έχει μέλλον, ιδιαίτερα ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εάν δεν αποκτήσει μια κοινωνία με συνοχή και οργάνωση, με κανόνες και νόμους που γίνονται σεβαστοί και εφαρμόζονται απ’ όλους, εάν οι πολίτες δεν συνειδητοποιήσουν ότι η ευημερία τους εξαρτάται από την ευημερία του συνόλου, ότι το κοινωνικό συμφέρον προέχει του συντεχνιακού, ακόμη και του ατομικού.

Το θετικό για τους Μηχανικούς είναι ότι, εάν η χώρα καταφέρει να ξεπεράσει το σκόπελο των 1 – 2 επόμενων χρόνων και αρχίσει η ανάκαμψη της οικονομίας και η ανάπτυξη, θα είναι από τους πρώτους που θα βρουν πεδίο δραστηριότητας, λόγω της φύσης του αντικειμένου τους. Το πρόβλημα που θα αντιμετωπίσουν είναι ότι το περιβάλλον της εργασίας τους θα είναι πια ριζικά διαφορετικό.

Οι ελάχιστες αμοιβές των Μηχανικών, θεσμός – ταμπό γι’ αυτούς επί 90 χρόνια, δεν υφίστανται πλέον. Το ελληνικό εφεύρημα της αντιπαροχής, που συνέβαλε τα μέγιστα στην άθλια οικιστική ανάπτυξη της χώρας, αλλά καθόρισε εν πολλοίς και τους όρους άσκησης του επαγγέλματος του Μηχανικού, πνέει τα λοίσθια. Το μοντέλο του ατομικού γραφείου του Μηχανικού (μελέτες – επιβλέψεις – κατασκευές παντός είδους) φθίνει συνεχώς. Η ανάπτυξη θα ακολουθήσει νέες κατευθύνσεις, όπου η γνώση και η εμπειρία των Ελλήνων Μηχανικών είναι, αριθμητικά, περιορισμένες. Μεγάλες διαφοροποιήσεις θα υπάρξουν και στα ανέγγιχτα εδώ και πολλές

10ετίες επαγγελματικά δικαιώματα, με την εισβολή στον χώρο των Ζετούς φοίτησης “Μηχανικών”, όπου πλέον τον κύριο ρόλο θα παίζει η εμπειρία και η πραγματική γνώση του αντικειμένου, ενώ θα δημιουργηθούν αναπόφευκτα βαθμίδες Μηχανικών.

Επομένως, τα 2 – 3 επόμενα χρόνια είναι κρίσιμα για το μέλλον των Μηχανικών. Θα πρέπει άμεσα να απεξαρτηθούν από το παρελθόν, να συνειδητοποιήσουν τις επερχόμενες αλλαγές, να επιλέξουν τομέα δραστηριότητας, να οργανωθούν και να προετοιμαστούν κατάλληλα, επιστρέφοντας ακόμη και στα θρανία.

Το κύριο βάρος, όμως, πέφτει στους φορείς των Μηχανικών και, ιδίως, στο ΤΕΕ. Θα πρέπει επιτέλους να αφήσει τη στείρα πολιτική προώθηση των ιερών και οσίων του παρελθόντος και να προωθήσει το ίδιο τις αναπόφευκτες αλλαγές, ώστε να τις ελέγξει και κατευθύνει σωστά, με γνώμονα το κοινωνικό συμφέρον, ενημερώνοντας συνεχώς, καθοδηγώντας και παρέχοντας βοήθεια στους Μηχανικούς, για την ευκολότερη προσαρμογή τους στο νέο περιβάλλον.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΘΩΜΑΪΔΗΣ

Πρόεδρος Compucon, πρώην πρόεδρος Συνδέσμου Εξαγωγέων, χημικός
«Όχι» στις άγονες υπηρεσίες, και στη δημιουργία προϊόντων με μεγάλες υπεραξίες

- Μείναμε οι τελευταίοι της Ευρώπης στη σχέση μεταποίηση-προς-ΑΕΠ (20%) στερωτάς από τους μηχανικούς το φυσικό πεδίο δράσης τους.

- Η μεγαλύτερη παθολογία που είχαμε τα τελευταία χρόνια ήταν –και είναι ακόμα δυστυχώς– η σχεδόν παντελής έλλειψη της παραγωγής υπεραξίας.

- Πιστεύω ότι έχουν την καλύτερη ευκαιρία όσοι από εμάς μπορούν να δημιουργήσουν και να παρέχουν υπηρεσίες βασικές στην παραγωγή υπεραξίας από τρίτους και όσοι μπορούν να δημιουργήσουν προϊόντα που θα έχουν μεγάλες υπεραξίες.

- Γεωγραφικά υπάρχει και ο υπόλοιπος κόσμος, αλλά όχι για να γίνουμε μετανάστες, αλλά για να εξαγάγουμε δικά μας προϊόντα. Οι μηχανικοί και άλλοι ειδικοί πρέπει να συμβάλλουν στην παραγωγή υπεραξίας από τον αγροτικό μας κλάδο, είτε ως συνεργάτες άλλων είτε ως αυτόνομοι επαγγελματίες.

Νομίζω ότι το καλύτερο εφόδιο που μπορούμε να έχουμε, στην πορεία διαμέσου της κρίσης στην πατρίδα μας, είναι να κατανοήσουμε

απολύτως και αντικειμενικά την κυριότερη αιτία που μας οδήγησε σε αυτήν και να προσπαθήσουμε να κάνουμε το τελείως αντίθετο.

Πιστεύω ότι η μεγαλύτερη παθολογία που είχαμε τα τελευταία χρόνια ήταν και είναι ακόμα δυστυχώς η σχεδόν παντελής έλλειψη της παραγωγής υπεραξίας και μάλιστα ανταγωνιστικής σε σύγκριση με διεθνείς ορόμους και ισοδύναμους ανταγωνιστές. Ειδικά για τους μηχανικούς και το μεγαλύτερο μέρος της επιστημονικής κοινότητας, στον ιδιωτικό τομέα είχε επικρατήσει η ενασχόληση με την παροχή άγονων υπηρεσιών και την εμπορία και υποστήριξη εισαγόμενων προϊόντων.

Μείναμε οι τελευταίοι της Ευρώπης στη σχέση μεταποίηση-προς-ΑΕΠ (20%) στερώντας από τους μηχανικούς το φυσικό πεδίο δράσης τους και κάνοντάς τους και αυτούς ευάλωτους στην οικονομική κρίση, αφού και τον κλάδο της οικοδομής τον κάναμε μέγα πρωταθλήτη στις εισαγωγές και στην παραγωγή δανείων.

Στο σημείο λοιπόν που φτάσαμε, πιστεύω ότι έχουν την καλύτερη ευκαιρία όσοι από εμάς μπορούν να δημιουργήσουν και να παρέχουν υπηρεσίες βασικές στην παραγωγή υπεραξίας από τρίτους και όσοι μπορούν να δημιουργήσουν προϊόντα που θα έχουν μεγάλες υπεραξίες (Μπορεί βεβαίως αυτό να το επιδιώξει ο κάθε ένας που βλέπει το μέλλον του μέσα από αυτή τη λογική και υπάρχουν πολλοί συμπολίτες μας που η ευφυΐα και η εργατικότητα τους είναι επιπλέον εφόδια για την επιτυχία τους.)

(Όμως) κατά τη γνώμη μου, αυτοί που είναι οι «φυσικοί» διεκδικητές για την εφαρμογή μιας τέτοιας στρατηγικής προσωπικής ανάπτυξης είναι αυτοί που κατέχουν και το εφόδιο της γνώσης.

Οι μηχανικοί και οι λοιποί της επιστημονικής γνώσης έπρεπε, και πρέπει ακόμα πιο επιτακτικά σήμερα, να εκμεταλλευτούν το πλεονέκτημα τους να γνωρίζουν περισσότερα και καλύτερα.

Η οικονομική κρίση κάτω από αυτό το πρίσμα φαντάζει περισσότερο σαν ευκαιρία για αυτούς παρά σαν απειλή. Αυτό που σε κάποιον η κρίση ανάδειξε σαν μεγάλο πρόβλημα, για ένα μηχανικό μπορεί να είναι η ευκαιρία και η λύση του προβλήματος, μια απαξιωμένη ή ξεχασμένη παραγωγική οντότητα μπορεί στα χέρια ενός μηχανικού να γίνει απίθανη πηγή πλουτισμού και ανάπτυξης (Δεν χρειάζεται να ανακαλύψουμε τον τροχό, οι ξένοι μας έχουν δείξει χιλιάδες τρόπους για το πώς η γνώση γίνεται χρήμα και προσωπική ευημερία).

Χρειάζεται από τους νέους επιστήμονες να

αναζητήσουν γύρω τους τομείς και σημεία που θα μπορούσαν με τα γνωστικά τους εφόδια και την έμφυτη εφευρετικότητα των θετικών επιστημών να γίνουν μέρος της επιζητούμενης βελτίωσης. Η κρίση έχει εξοστρακίσει την εύκολη σπατάλη και ανέδειξε πάλι την αξία της βέλτιστης αξιοποίησης των πόρων, της μείωσης των λειτουργικών και δομικών δαπανών, της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας και τη σχεδίαση νέων προϊόντων, την ανύψωση του τεχνολογικού επιπέδου σε κάθε φάση της επιχειρηματικής έκφρασης.

Σε κάθε θέση που βρίσκεται ο καθένας μας, είτε αυτή είναι θέση εργαζόμενου είτε ελεύθερου επαγγελματία, μπορούμε ξανά, ανακαλύπτοντας την επιστήμη μας, την εφευρετικότητα και τη ζωηρή νεανική μας σκέψη, να προσφέρουμε αυτό που η κρίση σήμερα ανέδειξε πάλι ως σημαντικό συστατικό της ζωής μας, τη δημιουργικότητα. Και υπάρχει και ο υπόλοιπος κόσμος, όχι για να γίνουμε μετανάστες αλλά για να διεκδικήσουμε δουλειές, έργα, πωλήσεις δικών μας προϊόντων. (Μπορούν επιτέλους οι μηχανικοί και άλλοι ειδικοί να συμβάλλουν στην παραγωγή υπεραξίας από τον αγροτικό μας κλάδο, είτε ως συνεργάτες άλλων είτε ως αυτόνομοι επαγγελματίες.)

Είμαι αισιόδοξος ότι για τον κάθε ένα που θα ακολουθήσει το δρόμο της αξιοποίησης της γνώσης του για τη δημιουργική και νεανική προσέγγιση του περιβάλλοντος του, τα καλά αποτελέσματα θα έρθουν σίγουρα, ακριβώς επειδή ζούμε μια οικονομική κρίση που δημιουργήθηκε από την ύπαρξη ενός μεγάλου κενού - του κενού που απουσιάζει η δημιουργικότητα και η δημιουργικότητα είναι βασικό στοιχείο στο DNA του κάθε καλού μηχανικού.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΤΑΣΙΟΣ
Πολιτικός μηχανικός

«Οι μηχανικοί δεν επιτρέπεται να εκμεταλλευτούν την Κρίση»

• Μπορούν ενδεχομένως να αντιμετωπίσουν κάπως καλύτερα την Κρίση
• Για να καλύψουν τις βιοτικές τους ανάγκες, θα μπορούσαν να αντικαταστήσουν ένα μέρος των χαμένων εργασιών εξαντλώντας την επιχειρηματικότητά τους

• Θα μπορούσαν να συμμετάσχουν ενεργότερα στα Κοινά, μέσω εποικοδομητικών συλλογικών δράσεων και μέσω εθελοντικής προσφοράς

• Θα χρειασθεί να οπλισθούμε με μια προσωπική αντίληψη για την εν χρόνω σταδιακή και επίπονη έξοδο απ' την Κρίση

Οι Μηχανικοί δεν επιτρέπεται να εκμεταλλευθούν την Κρίση. Μπορούν όμως ενδεχομένως να αντιμετωπίσουν κάπως καλύτερα την Κρίση, επικεντρώνοντας τις προσπάθειές τους στα ακόλουθα.

1. Για να καλύψουν τις βιοτικές τους ανάγκες, θα μπορούσαν να αντικαταστήσουν ένα μέρος των χαμένων εργασιών εξαντλώντας την επιχειρηματικότητά τους, όπως λ.χ.:

- Συνεταιριζόμενοι με άλλους Συμπολίτες (Μηχανικούς και μη) σε σχετικώς κοινοτόμες δραστηριότητες προσαρμοσμένες στις νέες κοινωνικές ανάγκες - πάντως χαμηλού κόστους, ούτως ή άλλως.

- Εκπαιδευόμενοι (κυρίως μέσω συστηματικής προσωπικής μελέτης) και εξειδικευμένοι σε νέους Τομείς, έτσι ώστε να διεκδικηθούν και η βελτίωση των ατομικών τους οικονομικών και να αυξηθεί το πλουτοπαραγωγικό δυναμικό της Κοινωνίας μας.

2. Για να καλύψουν τις ηθοπολιτικές τους ανάγκες θα μπορούσαν να συμμετάσχουν ενεργότερα στα Κοινά, μέσω εποικοδομητικών συλλογικών δράσεων και μέσω εθελοντικής προσφοράς (χρόνου και έργου) σε στενότερες στοχευμένες δράσεις ανακούφισης των φτωχότερων ή συμπάρστασης κοινοτικών δράσεων.

3. Για να είμαστε όμως ρεαλιστικότεροι (σε κάποιον εφικτό βαθμό έστω), θα χρειασθεί να οπλισθούμε με μια προσωπική αντίληψη για την εν χρόνω σταδιακή και επίπονη έξοδο απ' την Κρίση, λαμβάνοντας υπόψη κάθε αποδεικτικώς πειστική ερμηνεία των αιτιών που έφεραν έναν ολόκληρο Λαό σ' αυτό το ρεζιλίκι. (Και λέω «αποδεικτικώς», διότι οι σπουδές του Μηχανικού δεν αφήνουν περιθώρια για αφοριστικά φούμαρα «προφανών» αληθειών...).

4. Ένα εύχομαι και πιστεύω ότι δεν θα κάνομε: Να υπονομεύομε ο ένας τον άλλον (μέσω αθέμιτου ανταγωνισμού και μέσω ετεροδοσοληψίας) για να «βουλευτούμε», μειώνοντας μετά βεβαιότητα την οικονομική και την ηθική υπόσταση της πλειονότητας των Συναδέλφων.